

Een Nederlands basisinkomen, realistische optie of utopisch wensdenken?

Verslag Politiek café georganiseerd door werkgroep Basisinkomen GroenLinks Breda, 26 mei 2016 in het Mondiaal Centrum in Breda

Sprekers: Rutger Groot Wassink, fractievoorzitter GroenLinks Amsterdam
David Rietveld, voormalig lid partijbestuur en gemeenteraadslid Den Haag GroenLinks, momenteel werkzaam als beleidsmedewerker binnenlandse zaken
Voorzitter: Ilse Oosterlaken

Doel van de avond: Mening aanscherpen, argumenten uitwisselen
Aanwezig: 46 bezoekers, waaronder de werkgroepleden en de fractiemedewerker van Linda Voortman. Linda was als spreker verhinderd vanwege een Tweede Kamerdebat.

Om te beginnen heeft de voorzitter een peiling uitgevoerd in de zaal, daaruit bleek dat 73 % van de aanwezigen positief gestemd is voor een onvoorwaardelijk Basisinkomen, 14% negatief en 13% liet het afhangen van de details. Op de vraag: Wat verwacht je van het basisinkomen? gaf de zaal de volgende antwoorden: minder regelgeving, meer gelijkheid, keuzevrijheid, minder schuldenproblematiek, minder stress, meer kansen maar ook een minder opgeleide bevolking

Rutger Groot Wassink gaf als eerste spreker een inleiding en gaf een overzicht mbt kenmerken, historisch perspectief, argumenten en politieke inbedding.

Als definiëring voor de discussie van de avond is uitgangspunt dat we spreken van Onvoorwaardelijk Basisinkomen (OBI) bij de volgende vier kenmerken, het basisinkomen is universeel, individueel, onvoorwaardelijk en hoog genoeg. Daarmee is het duidelijk onderscheiden van Bijstand in de huidige vorm. De gedachte is niet nieuw. Thomas Paine sprak in de 18^e eeuw al over het feit dat de aarde van iedereen is en dat iedereen een aanspraak heeft op een onvoorwaardelijk inkomen. Vanuit verschillende partijen zijn er in Nederland de afgelopen decennia impulsen geweest om na te denken over een ander stelsel van sociale zekerheid. Zo ook van liberale zijde: vrijwaring van gebrek is één van de basisvrijheden beschreven in de Universele Verklaring van de Rechten van de mens, daarmee verwerft de mens eigen regie en vrijwaring van afhankelijkheid.

Rutger pleit voor een andere beoordeling van het begrip werk, niet alleen in economische zin, rendabel of onrendabel, betaald of onbetaald. Er moet ook ruimte zijn voor de waardering van mensen met een lage loonwaarde. Er is economische groei, maar er zijn minder betaalde banen. Het is tijd voor herverdeling van welvaart en werk.

Peiling in de zaal. Op de vraag: Waar zitten je twijfels? werd gereageerd met: Is het betaalbaar? Wie doet dan nog de junkjobs? Moet je het niet in de hele wereld tegelijk invoeren, Nederland is een te open samenleving om het alleen in te voeren? Toevloed uit EU wordt anders te groot.

Ook **David Rietveld**, de tegenspreker, ziet de voordelen van een onvoorwaardelijk basisinkomen, maar stelt dat het uitgangspunt is gelegen in een utopisch wensdenken. Er is geen twijfel over de aantrekkingskracht.

Zelfs de kosten kun je verdisconteren in je keuzen. Haalbaarheid is alleen theoretisch een probleem. Ook een vliegtuig bouwen is de mensheid gelukt evenals de invoering van een 8 urige werkdag. Centraal is de vraag welke keuzes je wilt maken. Wat ben je bereid om ervoor op te geven? David heeft twijfel over de impact: bestaande zekerheden worden aangepast. Dit geeft onrust, wat zijn de gevolgen? Als je chronisch ziek bent, komen daar weer aparte regelingen voor? Is er nog geld over voor de overheid om bij te springen in zorgkosten? Ontstaan er niet weer andere problemen?

Vooralsnog ziet hij invoering als te omvangrijk. Eigenlijk zou je vanuit het utopisch denken het basisinkomen in de hele wereld tegelijk moeten invoeren.

Dauids alternatief is om het totaal aan uitkeringen van het Rijk (5 ½ miljard) vrijelijk aan gemeenten te geven. In plaats van repressief beleid pleit hij voor minder regelgeving, zien naar wat de mensen nodig hebben, zoals de bijstand oorspronkelijk als vangnet bedoeld was.

Vragen uit de zaal:

*Ziet David experimenten met een OBI zitten? Bijvoorbeeld op Vlieland?

Op een eiland zou het kunnen werken! (Hilariteit in de zaal) Vlieland is immers een gecontroleerd stukje gebied.

*Op basis van Europese regelgeving moet je iedereen bestaansminimum garanderen. Wie heeft er recht op?, Ook nieuwe Nederlanders? Wat wordt het criterium: iedereen die 10 jaar Nederlander is? Geeft tweedeling in de samenleving. Hoe ga je om met die Europese samenwerking?

Rutger: instapmodellen nodig, maar dat is weer toename van bureaucratie.....

*Hoe ga je om met recht op werk, recht op participatie, niet iedereen heeft dezelfde talenten. Nu is er ondersteuning om een plek op arbeidsmarkt te krijgen. Moet je dan zelf maar zorgen voor participatie?

Rutger: Niet per se denken vanuit economisch rendement, belang van eigenwaarde. Het is een illusie dat iedereen een baan met loonwaarde kan krijgen. Belang van zoeken naar passende participatie blijft.

* In hoeverre hangt het succes niet af van de coalitie die nu aan de macht is? Dit doe je niet voor 4 jaar. Democratische legitimiteit nodig.

David: hoe simpeler je inkomensondersteuning maakt , hoe simpeler aan te passen.

*Betaalbaarheid?

David: Hoe socialer, hoe duurder

* Wat zijn de gevolgen voor het bedrijfsleven? Wordt het voor bedrijven makkelijker om personeel te ontslaan? Houd je nog een opzegtermijn? Nu hebben we nog een stelsel met premies, blijft dat?

David: wees precies. Met het opkomende referendum in Zwitserland komen de gevolgen beter in beeld, bijvoorbeeld met benoemen van de afschaffing van het minimumloon. Nu de mensen de consequenties zien zijn steeds meer tegen.

* Is GroenLinks een visie aan het ontwikkelen op een groter geheel? Kijk naar de macht van de banken. Schulden zijn enorm.

Rutger: GroenLinks kijkt juist breder naar een nieuwe orde. Zie wat Jesse Klaver schrijft over Economisme en hoe Rik Grashof de vraag stelt hoe je anders kunt kijken naar welvaart tegenover welzijn. Milieu en medemenselijkheid worden meegenomen bij het kijken naar welvaart.

Andere visie nodig, herverdeling van werk nodig tegen reëel salaris. Er is genoeg werk en genoeg talent. Er is technologische vooruitgang, de welvaart kunnen we verdelen.

* Doelendiscussie, het doel is duidelijk, daar zijn we het allemaal mee eens! Maar hoe bereiken we dat bestaansminimum voor iedereen op de meest efficiënte wijze?

Geld moet naar de mensen die het het hardste nodig hebben.

